

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Jua și Sambăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele adresează-se direct redacțiunii și nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

In lumină falsă.

Sibiu, 13 April n.

Pe vremea când lupta parlamentară pentru naționalizarea armatei era în toiul ei în dieta țerii, și nimeni nu cuteza să apere instituțiunea armatei unitare comune, așa cum a fost ea contemplată și inaugurată cu ocaziunea tranșăției de la 1867, de cât numai ministrul de atunci de honveți, baronul Fejérváry, credinciosul general al Maiestății Sale: a fost aruncată din partea acestuia în plin parlament ideea, că nu armata, ci școlile se le magiarizeze parlamentul ungar.

Ideia, așa ni-se spune, e pe cale de a primii întrupare. În ministeriul de instrucție se lucră cu mare râvnă la proiecte de lege, la instrucțiuni și ordinațiuni, menite toate se deee nouă îndrumare învățării limbii ungrești, în școlile medii, în pedagogii, în școlile populare, cu un cuvânt, pretutindenea unde până acum nu se învăța cu destul succes. Și sub succes avem să înțelegem perfecta stăpânire a limbii ungrești, în scriere și vorbire, lucru ce se va cere în viitor nu numai de la absolvenții de școle medii și de pedagogii, ci chiar și de la elevii din școlile populare.

Cel puțin ziarele magiare așa ne prezintă lucrurile, vedându-și în culorile cele mai scilpicioase viitorul ce de mult și-l visază, ajungerea vremilor, când totă suflarea de om din țera acesta nu va vorbi altă limbă de cât cea ungrească, în care-și va împărtași fiecare semenilor sei gândirile, ear' Atotputernicului dorințele și rugămintele.

Nu știm în ce direcțiune va modifica guvernul legile de până acum referitoare la instrucțiunea publică din țera, și întru cât se va atinge ori nu se va atinge de autonomia celor îndreptățiți să susțină școle confesionale, pentru-că din lucrările făptuite în sinul ministeriului de instrucțiune nu cunoscem până acum absolut nimica. În cât știm noi, materialul lucrat va fi supus întâiu reviziunii unei anchete, din care, avem speranță că vor fi chemați să facă parte și reprezentanți de ai confesiunilor susținătoare de școle, și numai după-ce își va fi rostit ancheta cuvântul, se va proceda la textuarea finală a proiectelor de lege, a ordinațiunilor și a instrucțiunilor cari de pe acum au pus în estas inimile celor-ce ne doresc morțe prin desnaționalizare, prin magiarizare.

N'avem deci încă motiv de a ne teme ori de a ne întrista, pentru-că sentența noastră de morțe, ca să zicem așa, încă nu e nici concipată, cu atât mai puțin scrisă, cu toate că tot ziarele magiare știu să ne spună, că Maiestatea Sa și-a dat deja consentimentul și a dat aprobare prealabilă tuturor măsurilor ce le va lua guvernul în interesul magiarizării instrucțiunii publice pe totă linia. Ear' până nu știm că ce se intenționează a se face, din care parte se îndreptă atacul asupra drepturilor noastre autonome, nu putem să facem alta de cât aceea ce ne învață biserica, să priveghiem și să ne rugăm, ca să trecă și acest păhar de la noi, dacă scris este cumva în cartea sorții că trebuie să 'l golim.

Nu datorința deci de a apăra drepturile pe cari cu mare greutate a știut și putut să și-le câștige în trecut biserica noastră națională gr.-ort. română ca susținătoare de școle confesionale, ne face să scriem aceste șire, — pentru-că la drept vorbind nici nu știm dacă drepturile aceste vor fi atacate, și din care parte, — ci îndrăsnela cu care unele dintré ziarele magiare caută să prezinte lucrurile astfel, ca și cum dispozițiunile energice ce sunt de luat pentru magiarizarea instrucțiunii publice din țera se iau cu întreaga învoire a Corónei, care prin acesta ar da naționalităților nemagiare din patrie să înțelégă, că pe viitor sunt scóse cu totul de sub aripile ocrotitoare de până acuma ale Corónei și sunt lăsate cu totul în voia sorții și a întâmplării.

Presentate astfel lucrurile, credem că nu greșim când spunem, că sunt prezentate în lumină falsă. Cunoștem noi cu mult mai bine inima părintescă a domnitoriului nostru, care de o potrivă își iubeste toate popórele credincioase, și de o potrivă ar voi să le vadă multămite și fericite pe toate. A dovedit-o acesta chiar și în trecutul mai recent, când n'a putut odată cu capul să se învoiască la magiarizarea armatei, tocmai din motivul de a nu face nedreptate naționalităților nemagiare.

Și știm noi foarte bine, că și dacă ar fi să se deee Coróna consentimentul și sancționarea la aducerea unor legi nouă, menite să ne despóie de drepturile avute, nu o face de cât numai silită de împrejurări și de motive constringente, — fără voe deci și cu inimă îndurerată.

Pe tema acesta așa dară înstrăinare întré noi, popórele nemagiare din patrie, și Corónă, ziarele patriotice magiare nu vor pute băga. Inse călărind atât de mult pe tema magiarizării cu puterea a întregii poporațiuni din țera, pot să bage înstrăinare regretabilă întré naționalitățile nemagiare și poporul magiar, în care vor începe de nou să vadă pe asupritorii lor toate popórele nemagiare, de-și fără motiv, pentru-că aceea ce cer și vréu vre-o câțiva esaltați nu póte fi atribuit întregului popor magiar. Ear' o astfel de înstrăinare e de mai mare pagubă și pierdere pentru naționalitatea magiară de cât folosul ce l'ar pute avé dintr'o eventuală înstrăinare a Corónei față de naționalitățile nemagiare, ori a naționalităților nemagiare față de Corónă.

Popórele nemagiare din patrie, și în primul rând poporul român, nu înstrăinare, nu raporturi încordate, ci pace, bună înțelegere, prietinie și frățietate voeste să aibă cu poporul magiar; ear' acesta nu se póte ajunge pe altă cale de cât lăsându-i-se întregi și cu totul nestirbite puținele drepturi la cari a putut ajunge și poporul român după grele lupte și multe jertfe aduse pe altariul patriei comune. Să se gândescă numai la trecut compatrioții nostri magiari, la vremile când prin legi sancționate era deja decretată magiarizarea țerii pe toate liniile, și la faptul, că totuși n'au ajuns cu legile acestea la nici un rezultat și la nici un sporiu. Au ajuns însă Magiarii acolo, că în momentul în care era să fie dat ultimul și decisătorul asalt pentru dobândirea desevérșitei independențe a

țerii, toate naționalitățile nemagiare li-au întors spatele, lăsându-i singuri în plóia de glónțe. N'am dorí, ca dacă a doua-oră s'ar ivi acest moment, să ne aflăm iarăși în tabere contrare, ci unii lângă alții, luptând împreună pentru mărirea și fericirea patriei. Inse rămânând compatrioții nostri magiari și mai departe pe calea apucată a magiarizării cu forța, prevedem și prevestim, că cărările noastre earăși nu vor merge împreună. Și nu spre paguba noastră, și nici spre a noastră părere de rău.

Noi prietini și frați voim să le fim Magiariilor, după-ce sórtea așa ne-a așezat, ca împreună cu ei să viețuim, apărându-ne cu puteri unite țera și așezămintele ei. Inse prietini și frați putem să le rămănem numai câtă vreme ei ne lasă neatinse comorile noastre cele mai scumpe și sfinte: *limba și legea*. Dorim să o știe deci, că dacă atingându-se de aceste comori ale noastre dușmănie caută și dușmănie samănă, — nu noi suntem cei-ce voim și facem dușmănia.

Din Turda.

— Conferență preoțescă. —

— 30 Martie n.

Zi memorabilă și de plăcută aducere amărte va rămăne pentru preoțimea română gr. or. din tractul Turda, ziua de 9/22 Martie a. c. în care s'a ținut conferența preoțescă din acest tract.

Sedintei i-a premers serviciul divin oficiat în biserica parochială din Turda, de către domnul protopop Jovian Murășan cu asistența preoților: Ioan Ghibu, protopop onorar, George Costin, Vincențiu Orăsan și Andreiu Badiu, la finea căruia dl Ioan Ghibu a ținut credincioșilor o preafrumosă și instructivă predică, după care s'a făcut invocarea duhului sfânt. Sevărșite acestea, și după-ce o parte a credincioșilor s'a depărtat din biserică, dl protopop Jovian Murășan deschide conferența cu următoarea vorbire:

„Preaonorate dle profesor-protopop onorariu și paroch, Onoraților domni preoți și iubiți frați! Urmând glasului părintesc al Escelenței Sale I. P. S. nostru Domn arhiepiscop și metropolit actual, comunicat nouă prin înaltul rescript dtó 19 Martie 1902, și prin acela de 4 Martie 1903 nr. 2142 Bis., cum și concluderilor conferenței anterioare, v'am conchiămat, dlor, și iată-ne adunați suntem în conferența prezentă spre desbaterea și pertratarea mai multor obiecte instructive și folositoare pentru frumósă și sublima noastră carieră preoțescă.

După puțință pus'am, dlor, mare pond pe aceea, ca conferența prezentă — care era să se țină încă în tómma anului trecut — ceea-ce însă nu s'a putut din cauza, că comisiunile esmise pentru cercetarea parochiilor și controlarea activității organelor noastre parochiale tractuale nu își terminaseră deplin activitatea — să nu fie o simplă formalitate, ci aevea o ocazie de dezvoltare a unei intensive activități practice ale cărei rădăcini și apoi róde să străbată și indulgiască biserica vie, poporul nostru dreptcredincios.

În vederea acestei dorințe, precum vé este cunoscut, nisuitu-m'am, ca să se prezinte și desfășure în conferență un program plăcut și accesibil dezvoltării noastre atât ca teorie cât și în practică. Acosta și pentru motivul că în urma fericitei idei a actualului nostru arhiepiscop, care a inaugurat conferențele preoțesti, ni-se dá ocaziune de a ne arăta reciproc scăderile și pe de altă parte a ne

consulta asupra mijlócelor potrivite pentru delăturarea acelor scăderi, cari ar pune stavilă dezvoltării, și respective, cari au menirea de a determina o dezvoltare tot mai bine-făcătoare în sinul și pe terenul bisericii, al școlei și al națiunii noastre.

Fraților! Vé este cunoscut că biserica este cel mai însemnat și cel mai puternic factor cultural al poporului nostru. Știți că noi împreună cu poporul în și prin biserica ne-am conservat și ajuns la gradul de cultură, de altfel măsurat față de alte popóre, a individualității noastre. Știți că bisericii a aparținut în timpuri străvechi și de restricte, și aparține și acum cultura celor mai înalte interese ideale ale poporului, cultura intereselor sale religioase, morale, naționale și patriotice, și nu există putere pământescă, care ar fi în stare să desvólte în serviciul acestor bunuri ideale, asupra întregii gândiri și simțiri a poporului nostru o influință atât de adâncă și binefăcătoare ca biserica.

Și știți, fraților, și aceea, că mai ales azi, când curente dușmănoase ca socialismul, nazarenismul și altele se desvólte în contul religioșității, credinței, muncii și supunerii față de Dumnezeu, avem să fim noi preoții la postul nostru mai întâiu, mai cu „vreme și fără vreme“, ca nici odată, mai ales și pentru motivul, că fiindu-ne starea materială mai ameliorată — numai bunăvoință și nu mare abnegațiune ne va costa să păstórim turma nouă incredințată spre progresul poporului, spre cinstea și înălțarea noastră și preamărirea lui Dzeu.

În firma speranță că dvóstre, dlor, ați înțeles rostul dorinței mele, și cu probata-vé nisuință și zel, ce vé stăpânește, veți conlucra din resputeri și în conferența acesta la frățesca și norocósa deslegare a agendelor de la ordine: Vé salut de binevenire și declar conferența deschisă.“

Vorbirea de deschidere membrii conferenței cu plăcere o iau la cunoștință, după care numai de cât se constituie biroul, alegându-se notariu: preotul Ioan Hoportean, ear' bărbați de încredere domni Ioan Ghibu și Vasilie Orăsan.

După acesta se cetește apelul nominal și se constată că din 32 preoți — câți sunt în acest tract — sunt prezenți 27, lipsesc 5, dintré cari 4 cu scusă, și adecă: Dionisiu Pop Mărginean din Ațintiș; Petru Șulean din Miheș; Petru German din Botez și Ioan Oniga din Micloșlacă; fără souse lipsește 1, și adecă Daniil Chirali din Soporul-de-câmpie.

Presidentul propune, ca din incidentul acestei conferențe să se trimită supremului nostru cap bisericesc o telegramă de aderență. Membrii conferenței întré vii urări de „să trăescă“ la adresa Escelenței Sale primesc propunerea și telegrama espedată la moment se stabilește în următorul text:

Escelenței Sale Înaltpreasfințitului Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit, Nagy-Szeben.

Preoțimea tractului Turda întrunită azi în conferență preoțescă depune omagiul de fiescă supunere și grațitudine și Vé uréază mulți fericiti ani! Preoțimea tractuală!

Trecându-se la ordinea zilei, notariul dá cetire înaltului rescript consistorial referitoriu la concluderile și activitatea conferenței noastre din 22 Februarie 1902. Membrii conferenței îl ascultă cu atenția cuvenită și cu plăcere îl iau la cunoștință, ear' în cât privește ordinațiunile și cerculariile Preavenerabilului Consistoriu referitoare la ținerea conferențelor preoțesti, acelea nu se mai cetesec, deóre ce au fost împărtașite fie-cărui preot prin oficiul protopresbiteral, ci se primesc simplu numai de bașă a discușiunilor din acesta conferență.

Urmăză la rind cetirea temei: „Activitatea preotului ca păstoriu sufletească” (Motto. „Eu sunt țșa... eu sunt păstorul cel bun...” Ioan X. 36) cu lucrarea căreia a fost însărcinat preotul din Agârbiciu Vincențiu Orăsan. Cu respectul și atențiunea cuvenită este ascultată această lucrare de către membrii conferinței și la urmă toți în unanimitate constată, că părintele Orăsan cu mult zel și pricepere a lucrat această temă, arătând în colorii foarte vii modul cum are preotul să purcedă la îndeplinirea acestei datorințe, spre a merita în adevăr numele de „părinte, respectiv doctor sufletească”.

Ostenela avută cu lucrarea acestuia conferința i-o respălește prin faptul că i exprimă mulțămîntă protocolară.

După acesta trecându-se la punctul ultim din programa acestei ședințe, se cetește de către părintele din Hidis George Cimoca tema: „Activitatea preotului ca conducătoriu și chivernisitoriu bun al averilor bisericesti și școlare” cu carea a fost însărcinat spre a o prelucra. Părintele Cimoca și de astădată a dat vie dovadă despre aceea, că e om cu vaste cunoștințe și bogate esperințe, căci în mod foarte eclatant ne arată modul cum preotul trebuie să grijescă de averea bisericescă școlară, ca aceea să se manipuleze bine și corect, cum și mijlocele prin cari preotul pôte înmulți averea bisericescă și școlară, ba chiar a o câștiga și acolo unde nu este de loc, numai bunăvoință să albă. Conferința cu plăcere ia act despre această lucrare, și autorului îi exprimă mulțămîntă protocolară.

Cu acestea eshauriată fiind programa acestei ședințe și anunțându-se proxima ședință pe după amiază la orele 3, presidentul ridică conferința la ora 1 după prânz, ear' preoțimea este invitată la masa bogată a dlui protopop.

Despre cele petrecute aici — ținînd cont de scurțimea spațiului nu vom mai vorbi — fără voi zice numai atât, că nici de aici nu au putut lipsi toastele, ca de la toate ocaziunile de atare natură.

După prânz preoțimea se adună din nou în stănta biserică, unde presidentul punct la orele 3 deschide conferința fiind prezenți toți membrii din ședința primă. La ordine urmăză cetirea lucrării: „Cari sunt scăderile cele mai înrădăcinate în popor și prin ce mijloce s'ar pute lucra mai cu efect pentru delaturarea lor?” Preotul Ioan Hoportean, care a fost însărcinat cu lucrarea acestei teme, presintă conferinței o foarte vastă lucrare. Conferința constată cu plăcere, că și această temă ca fond și formă este destul de bine și pe larg lucrată, dar' nu se pôte pronunța în urma unei singure cetiri, respective aujiri, ci o predă unei comisiuni constătătoare din următorii 3 preoți: Andreiu Badiu, Vasile Orăsan și George Cimoca, ca să o studieze, și la conferința viitoare să vină cu un raport mai detaliat asupra ei. Autorului i-se exprimă mulțămîntă pentru zelul și osteneța avută cu lucrarea această.

Urmăză la rînd raportul general al comisiunii de 3 emisă în ședința din 3 Febr. a. c. spre a cerceta și constata, că întru-cât cele 4 subcomisiuni esmise încă în conferința din 22 Februarie anul 1902 și-a împlinit datorința? Comisiunea prin referentul Andreiu Badiu constată cu plăcere, că subcomisiunile au cercetat aprôpe toate comunele din tract, și pe baza raportelor acestor subcomisiuni referentul dă o iconă foarte fidelă a stărei tuturor parochiilor. Constată că averile bisericesti-școlare se chivernisesc și manipulează bine și corect, că mai în toate comunele din tract s'au înființat fonduri de bucate și de bani, că credincioșii noștri țin cu tărie la biserică străbună și în fine face mai multe propuneri salutare pentru binele, înaintarea și întărirea simțului religios-moral la credincioșilor noștri din acest tract.

Conferința cu bucurie ia la cunoștință raportul comisiunii și exprimă mulțămîntă tuturor membrilor din subcomisiuni, cari cu adevărat zel apostolic au cercetat aprôpe toate comunele din tract îndemnând pe credincioși la iubire și alipire către biserică, scutul și apărătorea noastră de vécuri.

După acesta se cetește „Planul cronologic despre agendele oficiului parochial în decursul unui an” compus și prelucrat cu totă esactitatea și acuratețea posibilă de către părintele Vasile Stănescu, pe baza Statutului organic, regulamentelor, concluseră sinodale

și congresuale, cum și pe baza tuturor cerculețelor și a ordinațiunilor Preaveneratului Consistoriu archidieceșan. Conferința cu plăcere ia act despre acest plan și îndrumă preoții din acest tract să se folosescă de el ca de un îndreptariu întru îndeplinirea agendelor oficiale de preste an.

În fine referentul George Costin raportează asupra „Proiectului de statute pentru ajutorarea preoților și a învățătorilor noștri” statorit în conferința învățătorescă din cercul Sebeșului, arătând mai întâiu pe larg avantajul și folosul cel mare ce l'ar avé și aduce această societate dacă s'ar înființa, apoi propune și conferința primește și aderază cu unanimitate la realizarea acestei idei.

După acesta părintele Andreiu Badiu propune, ca conferința pe viitor să fie ambulată, ceea-ce se și primește, și la invita-re preotului George Costin, conferința viitoare se va ține în comuna Săn-Mihaiu.

Cu acestea eshauriat fiind întreg materialul acestei conferințe, presidentul protopresbiter mulțamește onorațiilor membri pentru zelul, bunăvoința și interesul manifestat față de toate obiectele ce s'au desbătut și pertractat în această conferință și îi rogă, ca toate cele-ce s'au discutat aici să se nisuescă a le pune în praxă, ear' în fine dorind membrilor, ca Dzeu să-i ducă în pace la casele lor, ridică conferința la orele 6 sêra. h. i.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresb. al tractului Bran.

— 30 Martie n.

S'a ținut la 18 Martie a. c. în Zernești, sub presiul dlui Ioan Dan, protopop onorar.

În biserică cea mare din Zernești, în a cărei nemijlocită apropiere își dorme somnul de veci, pe lângă alți meritați bărbați ai nêmului nostru, și blânda soție a Escelenței Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și metropolit Ioan, — în amintirea căreia „soțul și fiii recunosători” au ridicat acum de curînd un imasant monument de marmoră cenușie, — s'au întrunit membrii sinodului, ca să asiste la parastasul celebrat de dl adm. ppsc cu asistența a doi preoți, pentru odihna sufletelor arhiepiscopului Andreiu și Miron, a mecenăților Emanuil și Dimitrie, și a protopopului Traian Meșianu.

După invocarea duhului sfânt, la invita-re dlui administrator am mers în școlă, unde în parter era o sală anume pregătită pentru ținerea sinodului. Fînd membrii adunați în număr de ajuns, presiul prin o frumôsă cuvîntare deschide ședința.

Se constituie biroul, alegîndu-se bărbați de încredere dnii Dr. Iancu Meșianu și Ioan Strevoiu paroch, ear' notariu dl B. Bude, învățătoriu dir., toți din Zernești.

Secretariul cetește raportul oomitetului, lucrat cu multă îngrijire, ear' presiul un raport detaiat despre activitatea sa în decursul anului espirat.

Ambele rapôrte au făcut asupra sinodului o bună impresiune și la discuția incinsă asupra lor toți vorbitori au constatat cu vie satisfacțiune că tractul nostru merge progresînd pe toate terenurile, astfel că sub toate raporturile se pôte numera întră cele de frunte tracte din archidieceșă.

Dl administrator prin o muncă laudabilă, continuă și desinteresată, se silește a-i susține nimbul și pestigiuul avut.

Nu voi înșira aici date statistice, ci mă mărginesc a reproduce din sus amintitele rapôrte că: bisericile din tract sunt aprôpe toate în bună stare (afară de două), sunt provédute cu toate necesariile și se țin în curățenie; preoții își împlinesc cu acurateță misiia lor pastorală și culturală, ear' în ținuta lor esteriôră, fac cinste clerului nostru preste tot.

Fie-care biserică din tract își are fondurile sale, cari variază de la 10,000—60,000 corône și cari se administreză corect, încheind an de an socotilele la timpul fixat.

Cu școlile stăm mai rău. În multe comune nu sunt edificii corespundătoare, dar' s'au luat deja măsuri serioase pentru zidirea lor unde se simte necesitate. Întră învățătoriu mai sunt încă și azi unii, din norocire însă puțintei, cari nu 'și împlinesc cu destulă acurateță chiamarea lor, de aceea, cu ocașiu-nea visitațiunilor canonice acestia au fost serios admoniați de șeful tractului.

Salariile învățătorilor variază întră 600 și 1200 cor. anual. Se încasază regulat din fondurile bisericesti-școlare, parte de la stat, și numai o mică parte prin repartiție de la popor.

Moralitatea publică, simțul religios-moral, cercetarea bisericilor din partea credincioșilor, evlavia și alipirea către casa Domnului, formeză nota caracteristică a majorității locuitorilor din acest tract.

Căsătorii fără binecuvîntarea bisericeii abia se ivește câte un cas două ici-colea, asemenea și casuri de concubinaj, afară de o comună, unde numărul acestora e mai mare, dar' în care locuiesc mai multe familii de neoristici — lăeși — asupra cărora orice mijloce morale au puțină influință, neputîndu-i scôte din „talmudul” lor, — după cum se exprima un coleg.

Rațiociniul fondului protopresbiteral s'a aflat în regulă.

Dintră propunerii amintesc pe a dlui Bude, ca pe viitor să se pună mai mult pond pe catechisatiunea adulților. Ear' alta în privința iconelor. Să se îndatoreze adevărat preoții, ca să elimineze atât din biserică, întru cât ar exista, cât și din casele privaților icônele necorespunzătoare ritului nostru ortodox, cum și de acelea, cari presintă chipuri desfigurate, schimonosite, à la „Nicula” și să se îndemne credincioșii a-și procura icône corespundătoare și mulțamitoare, atât din punct de vedere estetic cât și ortodox, bună-ôră de la librăria archidieceșană din Sibiu.

Spre scopul acesta biroul sinodului a fost însărcinat a face o reprezentație la Preaveneratul Consistoriu, ca să mai reducă prețurile atât la icône cât și la cărțile rituale, pentru-ca mai cu înlesnire să și-le pôte procura cei-ce lipsă au de ele.

În fine, pace, liniște și dragoste a domnit în tot decursul sinodului, mulțamită conducerii înțelepte a dlui administrator, cât și spiritului de ordine și disciplină observat de membri. Intervenirea dlui Dr. Iancu Meșianu în cestiuni mai dificile, cu staturile și părerile dsale, a făcut, ca problemele puse înainte să se rezolveze repede și spre mulțămirea tuturor.

Masa am luat-o la „Kyr Todor”, în decursul căreia s'au ridicat și câteva toast, întră cari amintesc pe al dlui administrator protopresbiteral I. Dan pentru Excelența Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan.

Continuându-se ședința și după prânz, după încheierea aceleia o sêmă dintră membri ni-am dat întâlnire la „Hotel Zernești”, unde am discutat mai multe cestiuni actuale și seriose. Discuția a fost foarte edificatoare. Dl Dr. Iancu Meșianu prin spiritul sau deșept și vioiu, prin personalitatea sa simpatică și îndatoritoare, a știut să ne captiveze de așa, ca discuțiunile seriose să nu ni-se pară obositoare. Astfel am petrecut câteva momente instructive, plăcute și vesele totodată.

Preot George Babeș.

Revistă esternă

Convenție turco-bulgară. Întră Turcia și Bulgaria s'a încheiat septămăna trecută o convenție, pe care lumea diplomatică o consideră ca asigurătoare a păcii în Balcani. Conform acesteia, Bulgaria se obligă să împedecă formarea de comitete și bande revoluționare, ear' contra celor existente va procede cu totă asprimea și va împedecă contrabandarea de materii explosive și arme în cele trei vilajete macedonene. În schimb, Turcia va da amnestie tuturor celor osândiți pentru fapte revoluționare, va elibera pe cei arestați și va permite celor exilați reîntôr-cerea în patrie, afară de cei osândiți pentru atentate cu dinamit; refugiaților macedoneni va da ajutoriu bănesc la recliădirea caselor lor arse și demolate în cursul revoluției; va cassa dispozițiunile vamale esceptionale, aplicate pe timpul revoluției, cum și cele aplicate pentru îngreunarea comunicațiunii, și va admite în servicii publice pe supușii turcești de origine bulgară. Regularizarea celorlalte cestiuni încă pendente o va face o comisiune mixtă.

Acestea sunt punctele mai de căpetenie ale convenției. Întru cât va contribui însă la asigurarea păcii în Balcani, va arăta viitoriu.

Cestiuni școlare.

Convocare.

Conform ordinului Vener. Consistoriu archidieceșan nr. 80 școl. dto 15 Ianuarie a. c. convoc pe domnii învățătorii și învățătore de la școlile române gr.-or. din cercul VIII, compus din protopresbiteratele Deva, Dobra și Ilia la conferința ce se va ține în Dobra (H.-Dobra) de la 23—25 April (6—8 Maiu n.) 1904.

Vineri în 23 April v. se va celebra serviciu divin și invoca duhul sfânt în biserică parochială și deschide conferința în școlă gr.-or. din Dobra.

Obiecte:

După deschiderea conferinței prezentarea esebitelor, constituirea biroului și constatarea prezenților, conform ordinei ce se va statorî în ședința I, se va pertracta:

I. Din religiune:

1. „Botezarea lui Iisus în Iordan de la Ioan”, prelegere practică pentru elevii din anul al III-lea, de Ioan Petruționiu, învățătoriu în Tisa.

2. „Materialul de învățămînt din religiune pentru anul II. și III. de școlă”. Teorie și indigitări metodice, de Nicolae Chirciu, preot în Almaș-Săliște.

II. Din română:

3. „Câmpul”, piesa nr. 29 pag. 49 din „Intăia carte” de Popescu—Dr. Șpan, predată și prelucrată cu elevii din anul al II-lea, de Petru Incoicău, învățătoriu în Furcșora.

4. „Materialul de învățămînt din română pentru anul al II-lea de școlă”. Teorie și indigitări metodice, de Ioan C. Șiler, învățătoriu în S.-Andreeș.

III. Din magiară:

5. „Az asztal”, conversație cu elevii din anul al II-lea, de George Copos, inv. în Vălișora.

6. „Materialul de învățămînt din magiară pentru anul al II-lea de școlă”. Teorie și indigitări metodice de inv. Ioan Sântimbrian din Tâmpa.

7. „Despre metoda tenomimic”, de dna Elefteria Stunghe m. Buga, inv. în Dobra.

8. „Importanța cântării în școlă populară, cu deosebită considerare la poporul nostru”, de Toma Roșu, inv.-dir. în Dobra.

9. „Rolul familiei în educațiune și scăderile acesteia în familiile țeranilor noștri”. Discuțiune liberă, de toți membrii conferinței.

10. Raportul comisiunii permanente: a) starea învățămîntului în cercul conferințiar al VIII-lea; b) asupra proiectului de statute pentru ajutorarea învățătorilor etc. și c) cauzele stagnării învățătorei la poporul nostru.

11. Statorirea obiectelor și locului pentru conferința anului 1905.

12. Interpelări, propuneri și închiderea conferinței.

Recomand dlilor prelegători să observe: Planul de învățămînt pentru școlile populare votat în ședința de la 8/21 Octombrie 1903 a congresului național-bisericesc.

Invit la conferință și pe p. t. dd. preoți, directori școlari, protopresbiteri-inspectorii tractuali școlari, cum și pe toți amicii școlii române gr.-or. și ai cultorei naționale!

B rad, 21 Martie (3 April), 1904.

Prof. Dr. Pavel Opreșă,
comisariu consistorial.

Convocare.

Preaveneratul Consistoriu archidieceșan prin ordinul nr. 80 școl. ex 15 Ianuarie v. a. c. m'a onorat din nou cu conducerea conferințelor învățătorescu din cercul XVII Cohalm-Sighișora, cari se vor întruni în Daneș în zilele de 23—25 April v. a. c.

Pentru-ca munca noastră să fie cât mai rodnică și corespundătoare scopului mare, ce urmărăm, îmi iau voie a comunica domnilor colegi, de-odată cu invitarea la conferințe, și programul lucrărilor, cu rugarea, ca fie-care să mediteze asupra obiectelor de tractat și bine pregătit să iee parte la discușiune. Programul lucrărilor va fi următoriu:

Lecții practice.

1. „O piesă din Cartea de cetire românescă” de G. Mircea din Lovnic.

2. „Gavriil Bethlen, principele Ardélului” de G. Andron din Ungra.

3. „Gândacul de Mau” de G. Maican din Ticușul-român.

4. „Albinăritul“ de Aurel Vlăduț din Mălâncrav.
5. Desvoltarea numărului 9^a de N. Baiu, Vidacul-român.
6. „Măsurile metrice“ de Z. Bucurștêre din Retișdorf.
7. „O lucrare din industria de casă“ de I. Buta din Viscri.
8. „O prelegere din limba magiară“ de P. Luca din Criș.
9. „Regiunile lumii“ de Il. Gonția din Hașfalău.
10. „O prelegere din geografie“ de Sultana Ciuleiu din Criș.

II. Disertațiuni.

1. Rolul femeii în familia țeranului nostru“ de Aurelia Stoica din Jacul-român.
2. „Ordinea stăpânește lumea“ de I. Mardan din Daia-săsească.
3. „Ce însemnătate au asociațiunile pentru poporul nostru?“ de G. Pop din Cața.
4. „Ce cariere să îmbrățișeze fiii poporului nostru?“ de N. Gheaja din Laslea-mare.

III. Cestiuini pedagogice.

1. „O paralelă într-o școală de stat, comunală și confesională, din toate punctele de vedere“ de A. Nicolescu, Merchéș.
2. „Ce mijloace de învățământ sunt indispensabile pentru o școală primară?“ de A. Vlăduț, Mălâncrav.
3. „Importanța cântării în școală populară cu deosebită considerare la poporul nostru“ de P. Constantin, Sighișoara.
4. „Rolul familiei în educațiune și scăderile acesteia în familiile țeranilor noștri“ de G. Maican din Tiușul-român.
5. „Ce lucrări de mână femeiești se propun în școlile noastre primare de la sate“ de Cornelia Ciceiu din Sighișoara.

IV. Diverse.

1. Raportul comisiei permanente.
2. Propuneri și dorințe.

Conferențele se vor deschide Vineri în 23 April v. a. c. după serviciul divin al sf. liturgii, cu parastas pentru fericicii arhiepiscopi și metropoliți, ca supremi inspectori școlari, și cu invocarea sfântului duh. Cu această ocaziune va fi predica în biserică parochială și învățătorul-director Ambrosiu Stoicovici din Sighișoara despre „Credința în Dumnezeu ca izvor de putere, bunăstare și cultura minții și a inimii“.

Duminecă în 25 April v. a. c. după sf. liturgie va fi predica comisariatului consistorial despre „Evangelia Samaritencei“.

În fine rog a se transpune un exemplar din acest program și on. oficiu parochial spre cunoștință și comunicare comitetului parochial.

Arseniu Vlaicu
comisariatul consistorial.

NOUȚĂȚI

Paștile în Sibiu. Sfintele sărbători ale Invierii Domnului au fost serbate în bisericile din Sibiu cu evlavie și solemnitate mare, deosebi în biserică din suburbiul-josefin, unde atât la serviciul Invierii, cât și la liturgiile a oficiat Excelența Sa înaltpresanștitul nostru arhiepiscop și metropolit Ioan, cu asistență numeroasă. La serviciul Invierii a fost asistat de Preacuvioșii Sa dl archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, de Preacuvioșii Sa dl protoșancel Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial, și de protopresbiterii Ioan Papiu, Ioan Droc și Mateiu Voilean, ear' la liturgie, pe lângă cei de mai sus a fost asistat și de protopresbiterul-asesor Moise Lazar. Serviciul de diacon, atât la Inviere, cât și la liturgie l'a făcut diaconul Dumitru Cămpian, archivarul consistorial. Cântările liturgice le-a cântat corul seminarial sub conducerea profesorului T. Popovici. La stăruitul liturgiei Excelența Sa metropolitul a ținut credincioșilor o frumoasă și instructivă predică.

Teatru în Seliște. Reprezentațiunea teatrală data a doua zi de Paști în comuna Seliște, a avut succes desăvârșit. Vom da în numărul viitor o amănunțită dare de seamă.

Știre falsă. Ziarele magiare aduseseră cu vedită bucurie știrea, că tabla regescă din Cluj a nulificat testamentul lui Petran, fost protofisc comitatens în Cluj, care intrăga sa avere, în valoare de vre-o 200.000 corone, a testate „Asociațiunei“ din Sibiu. După cum suntem informați însă, știrea a fost falsă, pentru-că tabla regescă din Cluj tocmai din contră, a aprobat sentența tribunalului regesc, prin care testamentul a fost declarat valid.

† Regina Isabela. Sămbătă a răposat în Paris regina Isabela, bunica regelui Alfons XIII. al Spaniei, în etate de 74 ani. A urmat în domnire tatălui ei Ferdinand VII, care neavând copii de sex bărbătesc, în 1830 a modificat legea de succesiune, așa ca și descendenții de sex feminin să pōta moșteni tronul. Prin această modificare simțindu-se scurtat în dreptul de moștenire fratele regelui, Don Carlos, a inscenat dese revolte contra regimului femeesc. De atunci datēză „carlismul“ în Spania. În 1870 Isabela a renunțat la tron în favorul fiului ei Alfons XII.

† Victor Comșa, sublocotenent în regimentul ces. și reg. de pioneri Baon nr. 6, după un morb greu și îndelungat și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Marți (12 April n.) la orele 11 $\frac{1}{2}$ din noapte în spitalul militar din Budapesta. În următoarea i-se va face Joi (14 April n.) la orele 3 d. a. în cimitirul militar de acolo. Defunctul a fost fiul cel mai mare al profesorului seminarial Demetriu Comșa din Sibiu. Mult întristatei familii îi exprimăm sincere condolențe.

De la „Reuniunea femeilor române din Sibiu“. Această reuniune a decis înființarea unei școle pentru economia și industria de casă. În acest scop dorește a specializa două instructoare, una în economia și alta în industria (croit, cusut, tors, țesut, împletit cu mașina, brodat etc.) de casă. Cea dintăiu va avē să cerceteze cursul de economie casnică susținut de „Reuniunea femeilor evanghelice din Sibiu“, cea din urmă — avēnd deja orecare calificăție specială — un curs de 11 luni la „Szövőipari szakiskola“ din Késmárk, pentru care va fi a se esopera permisiune ministerială. Pentru acoperirea speșelor împreunate cu cercetarea cursului de economie casnică comitetul reuniunii a votat un stipendiu de 800 cor., ear' pentru acoperirea speșelor împreunate cu cercetarea cursului industrial un stipendiu de 1000 cor. Reflectantele, cari doresc a obține unul din aceste stipendii, să-și înainteze cererile, conform concursului publicat în ziarul nostru, până cel mult la 31 Maiu a. c. st. n. După informațiunile noastre, stipendiarele vor fi obligate a întra și rămână cel puțin 5 ani în serviciul reuniunii ca instructoare pentru economia, respective industria de casă, avēnd a primi o remunerațiune anuală de câte 800 cor., locuință liberă și înțregă întreținere. Se vor putē absolve de la acest angajament și înainte de termenul indicat, în cas de căsătorie, dar' vor avē să anunțe această cu $\frac{1}{2}$ an înainte și să restituie stipendiul. Reflectantele nu pot fi mai tinere de 20 ani și au să dovedescă, că vorbesc bine românește și ungereste sau nemțește. Vor fi preferite reflectantele cari au deja calificăție specială, în deosebi stipendiul al doilea se pōte conferi numai unei reflectante care a cercetat deja un curs de industrie casnică.

Comună pustiită de foc. Sămbătă după amiază s'a escat foc în comuna sēcușcă Gyergyószárhegy, care alimentat de vânt puternic a mistuit în scurt timp 160 case împreună cu clădirile economice din jurul lor.

Concertul Popoviciu-Dima. Concertul Popoviciu-Dima, anunțat deja, se va da Vineri, 9/22 April, în sala mare de la Gesellschaftshaus, cu programul următoriu: I. 1. a) I. Brahms: *Feldeinsamkeit*, b) A. Jensen: *Lehn deine Wang!* D. Popoviciu. 2. a) G. F. Händel: *Verdi prati*, arie din „Alcina“, b) F. Schubert: *Die junge Nonne*, c) F. Schubert: *An die Musik*, M. Dima. 3. a) G. Dima: *Mugur mugurel*, b) G. Dima: *Știi tu mândro?* D. Popoviciu. 4. a) F. Liszt: *Loreley*, b) H. Wolf: *Mein Liebster singt*, c) H. Wolf: *Ich hab' in Penna...* M. Dima. 5. a) C. Loewe: *Erlkönig*, b) C. Loewe: *Hinkende Jamben*, D. Popoviciu. 6. a) G. Dima: *Dorință*, b) G. Dima: *Pe când sōrele de vară*, c) G. Dima: *Lăgân verde*, M. Dima. 7. a) G. Dima: *Mândruțică de demult*, b) G. Dima: *Hop țurcă furcă*, D. Popoviciu. 8. a) C. Loewe: *Spirito santo*, b) C. Loewe: *Kleiner Haushalt*, M. Dima. 9. a) F. Schubert: *Am Meer*, b) R. Schumann: *Ich grolle nicht*, D. Popoviciu. 10. a) I. Scarlatescu: *Doină*, b) A. Kirchner: *Fōie verde de bujor* M. Dima. 11. a) C. Loewe: *Fredericus rex*, b) C. Loewe: *Edward*, D. Popoviciu. La pian G. Dima.

Păduri în flacări. Alături (Luni) pe la amiază pădurile din stânga Oltului, din sus de Călimănești, au luat foc. Pe la 7 ore sēra 12—15 pogone de pădure erau în flacări. Pădurile sunt proprietatea statului român.

Mōrte cumplită. Economistul Ioan Maloș din Gerneszig eșind la arat a dat foc miriștei de pe un loc al seu. Băiețelul de 5 ani a lui Maloș, pe care încă l' duse pe cu sine la câmp, până ce tatăl seu ară se pe un loc aproape de miriște, s'a pus să deie și el foc miriștelor și astfel și-a aprins hainele. Când Maloș a observat primejdia, băiețelul îndurase arsuri așa de grave, în cât după chinuri de câteva ceasuri a murit.

Petrecere în Mociu. Producțiune musicală-teatrală va aranja corul bisericei greco-orientale din Mociu, în favorul bibliotecii școlare, Duminecă în 4/17 April a. c. în localul școlii gr. or. din localitate. Inceputul la orele 7 și jum. sēra.

Petrecere și teatru în Sânt-Andreeș. Primum invitare la concertul și reprezentațiunea declamatorică-teatrală ce o vor aranja elevii școlii centrale, în localul școlii din Sânt-Andreeș, cu concursul unor domni din Deva și jur la Dumineca „Tomii“ (17 April 1904). Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ ore sēra. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 20 fil., de familie 1 cor. 60 fil. Venitul curat e destinat pentru înființarea unei biblioteci școlare. Suprasolvirile se vor cuita publice. NB. Pentru curățire se îngrijește comitetul arangiator.

Victimile officei. Raportul ministeriului de interne despre starea sanitară a țerii arată, că în Ianuarie au murit de office 6251 omeni (în Budapesta 245). Cu mult mai evidentă apare însă devastarea cauzată de office din datele statistice de pe anul 1902 (publicate acum). Conform acestora, în 1902 au murit de office 75.145 omeni. Mai mare a fost mortalitatea în ținuturile dintrē Dunăre și Tisa, unde în o singură lună (Ianuarie) au murit de office 1072 omeni.

A zice despre cineva că e mincinos — e vătămăre de onōre. În adunarea generală a bancii din Ökörmező, ținută în 2 Octobree 1902, protopretorul Dr. Pál Altred s'a fost esprimit asupra preotului gr. cat. de acolo Juhászovici Antal, că „e foarte mincinos“ și că „de nu ar lua în considerare că pōrtă reverendă l' ar pălmuși“. Preotul a făcut arătare la judecătoria cercuală din Ökörmező, care a osândit pe protopretorul la 100 corone amendă, în cas de neplătire, schimbată în arest de 10 zile, și a obligat pe protopretorul să publice sentința în „Budapesti Hirlap“. În motivarea sentinței se invōcă drept momente agravatōre: cultura superiōră a insultătorului și împrejurarea, că insulta s'a comis în loc public, în o adunare generală, și a fost îndreptată contra unui preot, în fața credincioșilor lui.

Sărutări patriotice. În Rusia s'a deschis o colecț publică pentru acoperirea cheltuielilor de rășboiu. La colecț această o domnișōră tinēră și umitor de frumoasă, cântăreță de orfieu, a dat 2000 de ruble, cașigurate cu gurița. Sēptemăna trecută adecă dōra Sacharin (așa se chiamă) cu ocaziunea unei reprezentațiuni în orașul Perm, după cântarea canteceului „Slavnaia Rossia“, compus din prilejul rășboiului ruso-japonez, a declarat că sărută pe fie-cine care-i dă, în favorul colecței, 10 ruble pentru o sărutare. Ca mânăți de bărbăți s'au repețit spre bină o mulțime de bărbăți, tineri și bătrân, silindu-se fie-care să prevină pe ceilalți în atingerea buzelor cântăreței. Cântărețea vēzēnd că e asalt așa de mare, s'a retras repede de pe bină și s'a închis în garderobă până ce impresariul a isbutit să facă ordine, dând fie-căruia bilet numerotat. A eșit apoi de nou pe bină și în fața întregului public a inceput să împartă sărutări în ordinea biletelor numerotate. A dat de tot vr'o două sute de sărutări. Suma astfel incassată a trimis'o apoi guvernului ca „rata primă“ din suma ce vōește să colecteze astfel în favorul celor duși în rășboiu.

Nu înzadar se adresază azi toți bolnavii, cari se simt perduți, la dl Albert Müller, (Budapesta, V. strada Vadász 42/V), la inventatorul crucii magneto-electrice R. B. 86.967, căci în adevărul numai această cruce folosește în contra reumei, astmei, podagrei, anemiei, epilepsiei etc. Bolnavii nu o pot în de-ajuns recomanda tuturor căci efectul ei e în adevăr umitor. Dovadă e și următōrea scrisōre de recunoștința: Dni Albert Müller. Îți sunt foarte recunoscător pentru invențiã dtale. Am suferit de dureri cumplite în spate, la cap și la organele de respirare. Tōte lucrurile au fost zadarnice și numai prin folosirea crucii magneto-electrice R. B. nr. 86.967 m'am însănătoșat, pentru ce îți esprim mulțămita mea ferbinte. Cu deosebită sumă: Stefan Haidukovics, Eszék.

Progres corēșpundētoriu spiritului timpului. Abia câpiva ani s'au strecurat, de când în înțregă țēra s'a ivit mișcarea de a sēmăna struguri înaintea fie-cărei case și în fie-care grădină, și ideia această înțrâtată s'a lăpuit, în cât abia se mai află loc în țēră, unde să nu se planteze. Și nici nu e mirare. Sē privim d. e. orașul Biserica albă, în care nu se află casă neîmpodobită cu verdēță de struguri. Această prevede înțrēgă familia, de la cōcere până iarna târziu, cu cei mai buni struguri de desert, și dă în fie-care an rōde, fără îngrijire deosebită. De aceea atragem atențiunea on. noștri cetitori asupra acestei plante, cum și asupra anunțului cu clișeu (chip) de pe pagina a IV-a a fōiei noastre de astăzi. Catalōge ilustrate pri-meste fie-cine gratis și franco.

Cărți și reviste.

„Amicul tinerimei, fōie de cunoștințe folositōre pentru educațiã tinerimei române“, fasc. 3, pe Martie, a apărut cu următōriul sumariu: „Christos a înviat“, „Regina Berta“ (mama lui Carol cel Mare), „Din viēta regelui Carol“, „Despre salutare, însemnătatea ei“, „Espedițiã belgiană la polul sud în 1898—99“, „Lupta navală a furnicelor“, „Situațiã internă a Romei în epoca Gracchilor“, „Călătorie în Italia“, „Japonia“, „Leonarde da Vinci“, apoi: ghicitori, probleme de rezolvat din matematică, fisică, geometrie, întrebări și răspunsuri, soluțiunea problemelor din fascicoul 2, jocul de șah (descriere și demonstrare).

„Amicul tinerimei“ apare în Tirgu-Jiu (România), e redactat de profesorii de la gimnasiul din Tirgu-Jiu și costă 8 cor. pe an. Director, proprietariu și editor e I. Moisil, directorul gimnasiului.

Artă și știință.

Vinerea patimilor.

Institutul de arte grafice și editură „Minerva“, din București, din ale căror ateliere în timpul din urmă au eșit lucrări de-o execuțiune artistică neîntrecută în anele tipografiilor române, a avut fericita inspirație să se gândescă și la popularizarea operilor de valōre ale picturii naționale.

Inceputul l'a făcut cu cunoscuta pânză a lui Th. Aman „Vinerea patimilor“, reprezentând ocolirea cu sfântul epitaif, a bisericei Stavropoleos din București. În fund se vede intrarea bisericei cu pilastri lucrați de mâni măestre. Fețe evlavioșe, cu preotul în frunte, încunjură biserica. Asupra părășilor se proiectēză flacără torțelor. Tōtă însemnătatea și solemnitatea acestei sfinte zi e cuprinsă în pânza rēposatului pictor.

Popularizarea unei asemenea opere are o îndoită valōre. Întăiu ea face cunoscut pe autorul ei, un muncitoriu fōrte valoros și la timpul seu străduitor de a ridica nivelul artei picturii. Al doilea, ea pōte avē o influență bună asupra sufletului ori-căruia creștin, căci o pictură măiestră înaltă totdeuna ochii sufletușii ai privitorului spre un ideal.

În creșterea poporului nostru pictura a fost neocotită până acum. La țēră s'au rēșpândit icōne imposibile, ear' zugravii de rēșpândit au umplut părășii bisericilor cu sfinți cu gura strimbă. Este timpul suprem, ca să se producă o reacțiune în contra acestor pseudosfinți și să se înlocuescă cu opere de artă, de cari avem un număr frumușel.

Institutul „Minerva“ își va dobândi merite deosebite pentru îmbunătățirea gustului public, dacă va reuși să rēșabată cu tablouri de aceste și să le popularizeze la țēră ca și în oraș. Și nu numai momente din viēta religioasă a poporului, necesar ar fi să se cunoscă și alte producțiuni de-ale pictorilor noștri. Copii bune, atârinate în școlă, în biserică și în casele fie-căruia, își pot îndeplini frumoșă misiune.

Inceputul e fōrte bun, să sperăm că va continua tot astfel, întimpinând cuvenita bunăvoință.

Prețul unui tablou este de 2 lei, și se află de vânzare la tōte librăriile și la institutul de arte grafice și editură „Minerva“, București, strada Regală 6. Se pōte procura și prin librăria arhiepiscopescă din Sibiu.

Posta ultimă.

Din parlament.

Eri, Marți, dieta magiară și-a început de nou activitatea. S'au făcut comunicările obicuinute, s'au prezentat petițiunile întrate la presiulul casei și s'a stabilit ordinea de zi pentru ședința de astăzi, în care se vor desbata unele proiecte mai mărunte de lege și se vor da răspunsuri din partea ministrilor la interpelările făcute. Peste câteva zile guvernul va presenta dietei budgetul anului 1904.

Convocarea reichsrathului.

Fōia oficială de la Viena publică în numărul de eri, Marți, rescriptul împērătesc, prin care reichsrathul austriac e convocat de nou pe 19 April la Viena.

Intrevederea de la Abbazia.

Ministrul comun de esterne al monarchiei, contele Goluchowski, a avut zilele trecute întâlnire la Abbazia cu ministrul de esterne al Italiei, Tittoni. Acestei întrevederi i-se dă mare importanță politică. Se crede, că cu ocaziunea această au fost delăturate tōte neînțelegerile ce au existat întrē monarchia noastră și Italia.

[84] 1-3

Concurs repețit

Pentru întregirea vacantei parohiei de cl. III. Agostin, protopresbiteratul Cohalm, prin acesta se publică concurs a doua oră cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în căla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cererile de concurs au să se așternă oficiului protopresbiterat în Cohalm (Kóhalom), având petenții a se prezenta poporului în biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta. Agostin, în 5/18 Faur 1904.

Comitetul parohial gr. or.
Alexandru Bucsa Ioan Stanberț
 president. notariu.

Vidi!

Nicolae D. Mircea
 protopresbiter.

Nr. 4505 1904 mag. [77] 3-3

Publicațiune.

Prin acesta se aduce la cunoștință generală, că noul târg de vite al orașului Nagyszeben (Sibiu) de lângă drumul Șurii-mari, s'a deschis **Marți în 12 April n. c.**, și că începând cu această zi în viitorii târgurile de vite, de săptămână și de țără, se vor ține exclusiv pe locul noului târg.

Totodată se face cunoscut, că terenul noului târg de vite, pe basa concesiunii Inaltului ministeriu reg. u. de comerț nr. 11529 I 1904 este intercalat la reionul orașului de vamă pentru pavagiu, și că de la deschiderea târgului, vama de pavagiu și acisul pentru toate carțele, trăsurile, mărfurile ș. a., cari sosesc în zile de târg pe drumurile Șurei-mari și Mândrei pe teritoriul orașului, este a se plăti la bariera de vamă, așezată lângă târg.

Nagyszeben, 1 April 1904.

Magistratul.

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada cismădiei 33

„la pălăria roșie”

recomandă.

pălării

părăse, pentru preoți români, à 7—, 8— și 9 corone, în cele mai bune și mai frumoase calități.

(La comanda din afară pachetarea e gratuită; măsura capului este a se lua în interiorul unei pălării potrivite cu o pânză de centimetru sau cu o fașie de hârtie.) [75] 5-12

Să plantăm umbrar de viță de vie

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și nêsip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește orice soi de struguri, deși toate soiurile sunt plante curpenitoare, fiindcă o parte mare din ele, chiar și dacă se desvoltă, nu dă roade, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantază soiuri bune pentru formarea de verdeață, acestea vor vedea apoi casa pe întreg timpul cucerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tămăioși și alte soiuri de struguri dulci. [12] 11-20

Strugurii cresc pretutindenea în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar putea fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podobă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detrage cât de puțin din locul merit pentru alte scopuri. Și apoi strugurii sunt cele mai multămitore pome, deoarece rodiesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-căruia, gratis și franco.

Erste Érmelléker Rebeschule, Nagy-Kágya,
 p. u. Székelyhid.

8 zile de probă!

Cu preț uimitor de efin, cu numai fl. 3-05 se poate căpăta o garnitură admirabilă constând din următoarele patrușprezece juvaere prețioase:

1 orologiu de busunar anker remontoar de nickel, (sistem „Roskopf-Patent”), cu capace frumos gravate, precis regulat, garanție pe 3 ani, și cutie.
 1 lanț panterat de goldin sau nichel, cu acățător, sistem parisian.
 1 ac de cravată de goldin cu briliant.
 1 păreche bumbi de manșete aurii, marca „Garanție”.
 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, 15 buc.
 2 inele de goldin cu pietri elegante.
 1 oglindută în cutie.

Aceste 14 prețioase și admirabile obiecte împreună cu orologiu anker-remont. expedeză pentru fl. 3 05 pe lângă ramburs ori trimițându-se banii înainte, firma:

BRÜDER HURVITZ

casă de esport

Krakau, Stradom 17 (Oest)

Ce nu convine se primește înapoi în 8 zile, ear' banii se returnează cumpărătorului, așa că e eschis orice risc. Cataloge ilustrate despre div. mărfuri gratis și franco.

— Se primesc vințători și agenți. —

Aceeași garnitură cu un orologiu goldin de Geneva, care și păstrează culoarea aurie neschimbata, costă numai fl. 4-75. [61] 7-15

Cărămidă vechiă

se află de vinzare la

architectul **Franz Szalay,**

(65) 7-10 strada turnului-roșu nr. 2 a.

Croitorie civilă și militară.

Pentru **sesonul de primăvară și vară** ne permitem a recomanda atențiunii binevoitoare a on. public român atelierul nostru de croitorie, în care confecționăm

tot felul de haine pentru domni

ca: costume complete (de la 40—80 cor.), jachete, haine de salon, fracuri, raglame, pelerine etc., cum și tot felul de uniforme pentru ofițeri, voluntari, funcționari ai căilor ferate, forestieri, pădurari și finanți; asemenea confecționăm palitone și jachete pentru dame, toate acestea din cele mai fine și moderne stoffe (originale englezești), pe lângă prețuri moderate. Pentru soliditatea lucrului se garantează. Cu stoffe și mustre servim ori când.

Totodată ne permitem a face cunoscut domnilor preoți și candidați de preoți că croim

reverenți

după cel mai nou stil din diferite calități de stoffă, material trainic, cu preț de 85—150 cor. Comande se pot face și în scris, indicându-se măsura (în centimetri), anume lungimea de la guler (pe spate) până în brâu și de la guler până jos, lățimea spatelui întreg (de la o cusătură a mânecii la ceaaltă), lungimea mânecii până la cot și lungimea întrégă, grosimea peptului subsuoră, grosimea în brâu și lățimea gulerului eventual să se indice numărul gulerului de la cămașă.

Un costum complet sau o reverandă la cerere confecționăm în 24 ore.

Cerând și cu ocaziunea acesta spriginul on. public român și asigurându-l de nou de un serviciu totdeauna prompt și satisfăcător, semnăm
 Sibiu, 15 Martie 1904 cu totă stima

Petrașcu & Părău

strada poplăcii 21 (peste cale de tipografia archid.)

(3) 4-6

Somatosă

albumină de carne solubilă
 conține stoffele nutritive ale cărnii (corpuri de albumină și săruri) ca prav ușor solubil, aprópe fără gust, eminent

remediu întăritor

producător de apetit
 pentru debili, persoane rămase înapoi în dezvoltare, pacienți de nervi, de piept și de stomac, pentru leuze, copii cari sufer de rachitis, pentru convalescenți etc.
 în formă de

Somatosă de fer

pentru cei-ce sufer de chlorosa (Bleichsucht)
 recomandată de medici.
 Somatosă de fer constă din somatosă, cu 2% fer în legătură organică.

Somatosă produce apetit în măsură mare.
 Se capătă în farmacia și drogerii — Veritabil numai în pachet original.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co, Elberfeld
 (despărțământul farmaceutic.)

Ocaziune rară!

Liquidatorii societății comerciale pe acții „Concordia” din loc a decis desființarea prăvăliilor societății.

Ca să putem deci în timp scurt ajunge acest scop vom vinde toate mărfurile cu prețuri foarte reduse și sub prețul costului.

Invităm deci cu totă onórea pe amicii noștri de afacere, cât și pe On. public, să se folosescă încă la timp de acesta mare și favorabilă ocaziune.

Cu deosebire posedem depozite mari în ape minerale, cafele, teiuri, rum, colorii și recuisite de scris; lumini de spermancet, săpunuri etc. etc.

11,000 litre de vinuri naturale, vinuri vechi. Vindem și în partii mai mici. (86) 1-2.

În despărțământul textil posedem: bumbacuri de tot soiul, pânzării, dantele, crețone, pânză de saltele, ață și multe alte articole cu prețuri de tot efin.

Cu totă stima

„CONCORDIA”, societate comercială pe acții în liquidare.

In prējma esamenelor!

In prējma esamenelor!

Scrisori de esamen
 (propise)

pentru scrierea română, germână și dictando tipărite în Tipografia archidieceșană, în colóre vênătă, pe hârtie foarte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal.
 Comandele din afară se eșecută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

F. Müssler Bremen

Bahnhofstrasse 30.

Vaporele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

— Plecarea Marția. —

Vapóarele acestea „Kaiser” plăcă numai din Brema. Cine voește deci să călătoriască cu vapor „Kaiser” póte călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l póte oprí. Fie care călător trebuie să fie hotărít deja de-acasă încărâu voește să călătoriască, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie-căruia îi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijescă la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună.

Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser”

140 cor., pe vapor de postă 120 cor.

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30
 casa de bancă și întreprindere de comunicațiune.

(63) 8-31